

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2026. № 2. ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.2.100>

УДК 338.12 : 665.6

О. Б. Гузь,

здобувач третього (освітнього-наукового) рівня вищої освіти кафедри підприємництва, торгівлі і логістики, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-0007-5892>

М. В. Бабенко,

доктор філософії, доцент, доцент кафедри менеджменту, обліку та бізнес-комунікацій ННІ «Каразінський банківський інститут», Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, начальник Департаменту роботи з проблемною заборгованістю, Акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6792-3465>

І. В. Пивавар,

к. е. н, доцент, кафедра державного управління, публічного адміністрування та економічної політики, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6115-0200>

**ІНВЕСТИЦІЙНО-ІНФРАСТРУКТУРНИЙ ВИМІР ПОТЕНЦІАЛУ
УКРАЇНСЬКОГО НАФТОГАЗОВОГО РИНКУ**

O. Huz,

*PhD student, Business, Trade and Logistics Department
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»*

M. Babenko,

*PhD, Associate Professor, Department of Management, Accounting and Business
Communications, V.N. Karazin Kharkiv National University.
Head of Bad Debt Management Department, Joint Stock Company «National Joint
Stock Company «Naftogaz of Ukraine»*

I. Pyvavar,

*PhD in Economics, Associate Professor;
State Governance, Public Administration and Economic Policy department, Simon
Kuznets Kharkiv National University of Economics*

INVESTMENT AND INFRASTRUCTURE DIMENSION OF UKRAINIAN OIL AND GAS MARKET POTENTIAL

У статті досліджено актуальні питання зміцнення інвестиційного потенціалу нафтогазового ринку України в сучасних умовах пост-транзитної реальності. Обґрунтовано визначальну роль розширення внутрішніх виробничих можливостей вітчизняного нафтогазового виробництва не тільки як інструмента міжнародних зобов'язань, але й як фундаменту для забезпечення енергетичної незалежності України та усієї Східної Європи. Окреслено основні чинники, що сприяють формуванню та зміцненню інвестиційного потенціалу українського нафтогазового ринку, зокрема, пов'язані з його інфраструктурними можливостями, багатою мінерально-сировинною базою, можливостями розширення обсягів видобутку за умови запровадження інноваційних та цифрових технологій. Проаналізовано динаміку та структуру інвестицій, залучених на потреби нафтогазового сектору. Визначено перспективи подальших досліджень, пов'язаних з переорієнтацією розвитку нафтогазового ринку на управління

фінансово-інвестиційних потоків з метою залучення капіталу міжнародних інвесторів.

The article examines the current issues of strengthening the investment potential of the Ukrainian oil and gas market in the current conditions of post-transit reality. The determining role of expanding the domestic production capabilities of domestic oil and gas production is substantiated not only as an instrument of international obligations, but also as a foundation for ensuring the energy independence of Ukraine and all of Eastern Europe. It is established that strengthening the investment potential of the Ukrainian oil and gas market is of critical importance, as it will allow increasing the supply from domestic producers and gradually integrating the Ukrainian oil and gas market into market structures of a European scale. The aim of the article was to study the investment potential of the Ukrainian oil and gas market, taking into account the existing mineral and raw material base, main market trends, dynamics and structure of investment volumes in relevant types of economic activity, and factors of market demand formation. The study is based on a comprehensive study of scientific and analytical materials devoted to the problems and prospects of the functioning of the oil and gas market and related industries. The article uses methods of systematization, dynamic and structural analysis to determine the factors on which the investment potential of the oil and gas market is based. The main factors contributing to the formation and strengthening of the investment potential of the Ukrainian oil and gas market are outlined, in particular, those related to its infrastructure capabilities, rich mineral and raw material base, and the possibilities of expanding production volumes subject to the introduction of innovative and digital technologies. The dynamics and structure of investments attracted for the needs of the oil and gas sector are analyzed. It is established that attracting investments for the needs of the oil and gas sector is gradually gaining priority. Prospects for further research related to the reorientation of the development of the oil and gas market to the management

of financial and investment flows in order to attract capital from international investors are identified.

Ключові слова: *нафтогазовий ринок, кон'юнктура ринку, нафтогазовий сектор, інвестування, інвестиційний потенціал*

Keywords: *oil and gas market, market conditions, oil and gas sector, investment, investment potential*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Український нафтогазовий ринок функціонує в умовах докорінної стратегічної трансформації енергетичного сектора в пост-транзитній реальності. Остаточне припинення транзиту російського газу в 2025 році спонукало до перегляду ролі та значення вітчизняного нафтогазового сектору, який раніше сприймався як інструмент міжнародних зобов'язань, а віднедавна перетворюється на ключову платформу для забезпечення енергетичної незалежності не лише України, а й усієї Східної Європи.

Останнім часом спостерігаються тенденції на диверсифікацію поставок та впровадження ініціатив REPowerEU, в контексті яких критичного значення набуває зміцнення інвестиційного потенціалу українського нафтогазового ринку на основі запровадження інноваційних способів видобутку та переробки, що дозволять збільшити пропозицію з боку вітчизняних виробників (до прикладу, завдяки реалізації можливості освоєння запасів газу на глибинах понад 5 км) та поступово інтегрувати український нафтогазовий ринок в ринкові структури європейського масштабу.

В таких умовах, саме посилення інвестиційного потенціалу нафтогазового ринку може створити передумови для залучення на потреби підприємств нафтогазового сектору інвестиційних ресурсів, необхідних, зокрема, для модернізації виснажених родовищ та розвитку інфраструктури

для зберігання вуглецю, що можна вважати стратегічним пріоритетом національної безпеки та відбудови держави. Реалізація ж інвестиційного потенціалу галузі відкриє можливості для післявоєнного відновлення та інтеграції в енергетичний простір Європейського Союзу та здобуття лідерства на європейському енергетичному ринку, що є цілком реальним в стратегічній перспективі завданням, особливо враховуючи стійкість, яку продемонструвала газотранспортна система України без російського транзиту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні тенденції світового ринку нафти та газу розглянуто в аналітичних матеріалах Бабічева А., Рахматіл्लाєвої К. [1, с. 12-18], Білявського М. [2], Грабовського В. [3; 4], які роблять висновок про відносну збалансованість загальносвітового портфеля енергетичних ресурсів та повернення ринків енергоносіїв до структурного зростання, яке втім лишається досить крихким.

Щодо вітчизняного нафтогазового ринку, то, як відзначають Залізко В., Кухта П., Михайличенко І., він перебуває в кризовому стані, проявами якого є негативна динаміка видобутку, функціонування виробничих потужностей на мінімальному рівні, що зумовлює дисбаланс між попитом та пропозицією та призводить до спроб заповнення дефіциту за рахунок імпорту [5, с. 41-48]. Виведення нафтогазового ринку з кризового стану потребує значних трансформацій, а отже і залучення на ці потреби інвестиційних ресурсів.

Формування та зміцнення інвестиційного потенціалу нафтогазового ринку тісно пов'язані із розвитком видів економічної діяльності в сфері видобутку нафти та природного газу, їх перероблення. Найбільш цікавим в даному контексті є дослідження Мазуренко В., присвячене макроекономічним чинникам формування інвестиційного клімату нафтогазового ринку України. Науковець зазначає: «З одного боку, Україна має розвинену інфраструктуру транспортування енергоносіїв, перспективи нарощування власного видобутку та стратегічне географічне положення. З

іншого – спостерігається зношеність основних фондів, високий рівень енергозалежності та недостатній обсяг інвестицій для модернізації» [6].

Окремі аспекти функціонування нафтогазовидобувних підприємств, що можуть вплинути на інвестиційний потенціал нафтогазового ринку розглядає ряд науковців: Рудько Г., Михайлов В. досліджують ресурсний потенціал та перспективи розвитку мінерально-сировинної бази України, невід’ємною складовою яких є значні запаси нафти та газу [7; 8]; Бедик О., Бобров Є. досліджують питання управління інноваційною активністю газовидобувних підприємств в умовах зміни ринкової динаміки [9, с.123-130], тоді як проблеми та основні шляхи розвитку українського нафтогазового комплексу, його передумови та стримуючі фактори, напрямки покращення ефективності функціонування підприємств, що входять до його складу, розглядаються в наукових роботах таких вчених, як Корінний С. [10, с. 37-41], Млаабдал С.М.А. [11, с. 90-99], Винников Ю., Харченко М., Рибалко М. [12, с.2-5].

Розвиток вітчизняного ринку нафти та газу, функціонування підприємств, що пропонують на ньому свою продукцію, розглядаються в роботах багатьох науковців та аналітиків, проте, на наш погляд, доцільно проаналізувати залучення інвестицій в основі види економічної діяльності, пов’язані з ринком нафти, нафтопродуктів та газу, що дозволить сформувати більш точне уявлення про інвестиційний потенціал нафтогазового ринку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є вивчення інвестиційного потенціалу нафтогазового ринку України, враховуючи розвиненість мінерально-сировинної бази, основні тенденції розвитку ринку, динаміку та структуру залучення інвестицій на потреби підприємств нафтогазового сектору, що формують пропозицію на ринку, а також чинники, пов’язані із формуванням ринкового попиту на нафту, продукти нафтоперероблення та газ.

В дослідженні, що ґрунтувалось на всебічному вивченні наукових та аналітичних матеріалів, присвячених проблемам та перспективам функціонування галузей, пов’язаних із видобутком, переробкою та

транспортуванням нафти та газу, тенденціям на нафтогазовому ринку, статистичних даних щодо залучення інвестицій в даний сектор національної економіки, застосовані методи систематизації, динамічного та структурного аналізу, що дозволило визначити чинники, на яких ґрунтується інвестиційний потенціал нафтогазового ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нафтогазовий ринок, як і будь-який інший, характеризується такими параметрами, як попит, пропозиція, рівень та динаміка цін, конкуренція тощо. Між параметрами ринку та інвестиційним потенціалом існує обопільний зв'язок. Так, стабільна кон'юнктура ринку сприяє зростанню обсягів залучених інвестицій завдяки підвищенню рівня впевненості інвесторів в майбутній віддачі від інвестицій. Потреба в додатковому обсязі виробництва, яка залежить від наявності незадоволеного попиту або його зростання, сигналізує виробникам про необхідність інвестувати кошти у розширення власних можливостей, що сприяє збільшенню пропозиції на ринку.

В окремих дослідженнях науковців розглянуто зазначені вище основні параметри функціонування світового ринку нафти та газу.

Так, Білявським М. встановлено, що останнім часом на світовому ринку нафтопродуктів «ситуація з попитом та пропозицією була збалансована за рахунок зростання видобутку нафти у США та зменшення попиту зі сторони китайських споживачів» [2], тоді як Грабовський В. наголошує, що «глобальний попит на газ досяг нового історичного максимуму в 2024 році і, як очікується, зросте далі в 2025 році, головним чином за рахунок деяких швидкозростаючих ринків в Азії» [3].

Бабічев А. та Рахматіл्लाєва К. відмічають: «...внаслідок російського повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року була спричинена геополітична та енергетична криза, яка призвела до коригувань на ринку постачальників природного газу» [1, с.13]. Однією з причин таких зрушень автори вважають розробку та введення в дію плану Європейського Союзу щодо поступового припинення імпорту трубопровідного газу з росії, яка для

країн Європи була традиційним самим крупним постачальником цього ресурсу [1, с.14].

В таких умовах важливо приділяти увагу вирішенню головних завдань в сфері розвитку вітчизняного нафтогазового ринку – подолання високого рівня залежності від імпорту та інтеграція в європейський ринок енергоносіїв. З одного боку, це потребує значного залучення інвестицій на розвиток відповідних видів промислової діяльності. З іншого ж боку, варто відзначити існування певних чинників, які створюють передумови до притоку інвестиційних ресурсів. Саме дія цих чинників сприяє формуванню та посиленню інвестиційного потенціалу вітчизняного нафтогазового ринку.

Такі чинники пов'язані із наявною мінерально-сировинною базою, інфраструктурними можливостями, перспективами зростання ринку та прогнозами щодо ефективності залучення інвестицій та стійкості ринку.

Україна є державою, яка має значні поклади корисних копалин, серед яких запаси нафти та природного газу. Як стверджує Млаабдал С. М. А., «Основні поклади нафти і газу зосереджені у трьох регіонах: Східному (Дніпровсько-Донецька западина і Донбас), Західному (Волино-Подільська плита, Передкарпаття, а також Карпати і Закарпаття) і Південному (Переддобруджя, Причорномор'я, Крим та відповідні сектори акваторій Чорного та Азовського морів)» [11, с. 90]. Науковець, аналізуючи інформацію про зосередженість на території покладів нафти та газу, площі відповідних територій, оцінки аналітиків щодо перспектив уточнення запасів цих корисних копалин, робить висновок, що «Україна посідає одне з перших місць серед країн світу за відносною роллю нафтогазоперспективних територій» [11, с. 91].

При цьому, загально визнаною є висока якість геологічного матеріалу України та низькі ризики «сухих» свердловин, за умови проведення належного сейсмічного аналізу.

За даними презентаційних матеріалів до доповіді голови Державної комісії України по запасах корисних копалин щодо ресурсного потенціалу

корисних копалин України Рудька Г. на круглому столі «Надра – драйвер економічного розвитку» в межах 7-мої Міжнародної виставки машин, обладнання та технологій для гірничодобувної, вугільної та будівельної промисловості, в нафтогазовій галузі ресурсна база вирізняється наступними обсягами: «Запаси природного газу – 924,1 млрд м³, газового конденсату – 50,9 млн т, нафти – 121,3 млн т., ресурсний потенціал вуглеводнів 8416 млн т у.п. Всього в Україні відкрито близько 400 родовищ нафти і газу, з яких 28 мають видобувні запаси від 30 до 700 млн т у. п.» [7].

Михайловим В. в рамках засідань даного круглого стола розглянуто перспективи розвитку мінерально-сировинної бази України. Науковець також наголошує на зосередженості покладів нафти та газу у трьох основних регіонах країни та робить наступні висновки: «...темпи видобутку нафти і газу будуть зростати за рахунок відкриття невеликих родовищ, подальшої розробки флангів і глибинних горизонтів діючих родовищ. Однією з можливостей нарощування енергетичного потенціалу є пошуки і оцінка нетрадиційних родовищ вуглеводнів (сланцевий газ; газ ущільнених порід; сланцева нафта; метан вугільних родовищ та ін.)» [8].

Винников Ю., Харченко М., Рибалко М. пов'язують сучасні тренди в розробці родовищ нафти та газу із бурінням свердловин великої глибини у складних гірничо-геологічних і технічних умовах, а також із похило скерованим і горизонтальним бурінням [12, с.2]. Варто погодитись з науковцями Залізко В., Кухта П., Михайличенко І. щодо необхідності запровадження наявних у світі тенденцій щодо реалізації перспективних інноваційних рішень в функціонування підприємств даного ринку. Водночас, слід відзначити, що впровадження інноваційних рішень потребує залучення значних об'ємів інвестиційних ресурсів [5, с. 42].

Таким чином, можна дійти висновку, що Україна, з одного боку, має значні ресурсні можливості для розвитку нафтогазового ринку як важеля забезпечення енергетичної незалежності України, а з іншого, потребує залучення значних інвестиційних ресурсів з метою модернізації застарілої

інфраструктури, збільшення видобутку власних вуглеводнів (зокрема, нетрадиційних), здійсненням підтримки видобутку на існуючих об'єктах та розвідки нових родовищ, впровадження сучасних технологій буріння, видобутку та переробки.

В таблиці 1 наведена інформація про залучення обсягів капітальних інвестицій за видами економічної діяльності нафтогазового сектору, в порівнянні з обсягами капітальних інвестицій у економіці в цілому, у промисловість та її основні галузей.

Таблиця 1. Обсяги капітальних інвестицій, в т.ч. за видами економічної діяльності нафтогазового сектору, млн. грн

Види економічної діяльності	2020	2021	2022	2023	2024
Усього	508217,0	673899,3	409660,0	627280,8	743016,3
Промисловість	180537,4	242922,9	126112,6	220652,2	260222,8
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	50342,8	61307,9	25396,4	63689,0	63570,1
Добування сирової нафти та природного газу	19743,1	21030,4	6001,7	39570,6	40797,6
Надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу	665,2	509,9	547,1	1854,9	1343,1
Переробна промисловість	84408,2	113275,0	60457,6	90395,5	121046,1
Виробництво продуктів нафтоперероблення	501,8	278,6	31,6	132,5	89,9
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	42131,7	63325,0	35766,0	55628,5	67898,2
Виробництво газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи	2154,3	2782,4	3105,6	3038,9	2074,9

Джерело: побудовано автором на основі даних [13].

З даних таблиці 1 видно, що у 2021 році капітальні інвестиції в економіку України в цілому, а також в промисловість та її основні галузі зростали. Так, було залучено капітальних інвестицій в галузь постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря на 21193,3 млн грн або 50,3% більше ніж у 2020 році, в переробну промисловість – на 28866,8 млн грн або на 34,2% більше, в добувну промисловість і розроблення кар'єрів – на 10965,1 млн грн або на 21,8% більше. Капітальні інвестиції у промисловість зросли у 2021 році на 62385,5 млн грн або на 34,6%, а

зростання даного показника по економіці в цілому склало 165682,3 млн грн або 32,6%.

Щодо нафтогазового сектору, то за видом економічної діяльності добування сирової нафти та природного газу у 2021 році порівняно з попереднім було залучено на 1287,3 млн грн або на 6,5% більше капітальних інвестицій. Зросли також обсяги капітальних інвестицій у виробництві газу; розподіленні газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи – на 628,2 млн грн або 29,2%. Натомість, капітальні інвестиції за видом діяльності надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу, а також у виробництві продуктів нафтоперероблення скоротились на 155,4 млн грн (23,4%) та 223,2 млн грн (44,5%), відповідно.

У 2022 році ситуація докорінно змінилась. Капітальні інвестиції в економіку України в цілому, а також в промисловість та її основні галузі знизились. Окрема, залучено капітальних інвестицій в галузь постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря на 27559,1 млн грн або 43,5% менше ніж у 2021 році, в переробну промисловість – на 52817,4 млн грн або на 46,6% менше, в добувну промисловість і розроблення кар'єрів – на 35911,5 млн грн або на 58,6% менше. Капітальні інвестиції у промисловість у 2022 році скоротились на 116810,3 млн грн або на 48,1%, а зниження даного показника по економіці в цілому склало 264239,4 млн грн або 39,2%.

Скорочувались обсяги інвестицій за такими видами діяльності нафтогазового сектору, як добування сирової нафти та природного газу (на 15028,7 млн грн або на 71,5%) та виробництво продуктів нафтоперероблення (на 247,1 млн грн або на 88,7%). За видами економічної діяльності виробництва газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи, а також надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу, капітальні інвестиції незначною мірою збільшились – на 323,2 млн грн (11,6%) та 37,2 млн грн (7,3%), відповідно. В цілому, динаміка обсягів капітальних інвестицій у 2022 році в більшості галузей мала реакційний характер, пов'язаний з кризовою ситуацією в

Україні. Незначне зростання обсягів інвестицій за видом діяльності виробництва газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи було пов'язане з повільнішою реакцією даного виду діяльності на зміну зовнішньо- та внутрішньополітичної ситуації, а за видом діяльності надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу) збільшення обсягів капітальних інвестицій пояснюється реалізацією заходів, спрямованих на адаптацію інфраструктури, зміну логістики та створенням альтернативних логістичних маршрутів.

У 2023 році обсяги капітальних інвестицій в економіку України зросли на 217620,8 млн грн або на 53,1%. При цьому, значними темпами зростав цей показник в промисловості – на 94539,6 млн грн або на 75,0%. Серед галузей промисловості обсяги капітальних інвестицій зросли у 2023 році порівняно з попереднім найбільше по добувній промисловості – на 38292,6 млн грн або у понад 2,5 рази. По переробній промисловості, а також в галузі постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря було менш суттєвим, а саме: на 29937,9 млн грн (49,5%) та на 19862,6 млн грн (55,5%).

Надзвичайно динамічно зросли у 2023 році обсяги капітальних інвестицій у добуванні сирової нафти та природного газу (на 33569,3 млн грн або у 6,6 рази), у наданні допоміжних послуг в сфері добування нафти та природного газу (на 1307,9 млн грн або у 3,3 рази), у виробництві продуктів нафтоперероблення (на 100,9 млн грн або у 4,2 рази). В той же час, обсяги капітальних інвестицій у виробництво газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи дещо скоротились (на 66,7 млн грн або 2,1%). В цілому, зміна капітальних інвестицій у 2023 році, в т.ч. в види економічної діяльності нафтогазового сектору була обумовлена намаганням адаптуватися до нових умов.

У 2024 році динаміка обсягів капітальних інвестицій була неоднозначною. В цілому по економіці спостерігалось зростання цього показника на 115735,5 млн грн або на 18,5%, в по промисловості – на 39570,5 млн грн або 17,9%. Обсяги капітальних інвестицій по переробній

промисловості збільшилися на 30650,6 млн грн або на 33,9%, по постачанню електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – на 12269,7 млн грн або на 22,1%, а по добувній промисловості і розробленню кар’єрів скоротився на 118,9 млн грн або на 0,2%.

Більшість видів економічної діяльності нафтогазового сектору характеризувались від’ємною динамікою обсягів капітальних інвестицій у 2024 році. Обсяги капітальних інвестицій скоротилися у наданні допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу на 511,9 млн грн або на 27,6%, у виробництві продуктів нафтоперероблення – на 42,6 млн грн або на 32,2%, у виробництві газу та розподіленні газоподібного палива – на 964,0 млн грн або на 31,7%. Проте, збереглося незначне зростання обсягів капітальних інвестицій у добуванні сирової нафти та природного газу – на 1227,0 млн грн або 3,1%.

За 2020-2024 роки збільшилось залучення капітальних інвестицій в економіку України на 234799,3 млн грн або на 46,2%, в т.ч. в промисловість – на 79685,4 млн грн або 44,1%. Зросли обсяги капітальних інвестицій у добувну промисловість і розроблення кар’єрів (на 13227,3 млн грн або на 25,3%), у переробну промисловість (на 36637,9 млн грн або на 43,4%), у постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 25766,5 млн грн або на 61,2%). Серед видів діяльності нафтогазового сектору зростання обсягів капітальних інвестицій мало місце у добуванні сирової нафти та природного газу (на 21054,5 млн грн або на 106,6%), наданні допоміжних послуг в цій сфері (на 677,8 млн грн або на 101,9%). Обсяги капітальних інвестицій за іншими видами економічної діяльності нафтогазового сектору скоротилися, а саме у виробництві продуктів нафтоперероблення на 412,0 млн грн або на 82,1%, у виробництві газу й розподіленні газоподібного палива – на 79,4 млн грн або на 3,7%.

Загальний обсяг капітальних інвестицій за видами економічної діяльності нафтогазового комплексу та зміни в його структурі відображені в таблиці 2.

Таким чином, дані таблиці 2 підтверджують, що незважаючи на майже катастрофічне зниження у 2022 році обсягів капітальних інвестицій у види економічної діяльності нафтогазового сектору (на 60,6% порівняно з попереднім та на 58,0% в порівнянні з базовим періодом), наступний рік характеризувався настільки суттєвим зростанням, що обсяги інвестицій суттєво перевищили рівень до повномасштабного вторгнення. Не дивлячись на те, що у 2024 році даний показник дещо скоротився, проте за цей період в порівнянні з 2020 роком на потреби підприємств нафтогазового сектору було залучено у 1,9 рази більше капітальних інвестицій. Це свідчить про визнання нафтогазового сектора одним зі стратегічних пріоритетів, в тому числі і з точки зору залучення інвестицій.

Таблиця 2. Загальний обсяг капітальних інвестицій в нафтогазовий сектор та його структура а видами економічної діяльності

Показник	2020	2021	2022	2023	2024
Обсяг капітальних інвестицій у види економічної діяльності нафтогазового сектору, млн. грн	23064,5	24601,3	9686,0	44597,0	44305,4
в т.ч. питома вага за видами економічної діяльності, %:					
Добування сирової нафти та природного газу	85,60	85,48	61,96	88,73	92,08
Надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу	2,88	2,07	5,65	4,16	3,03
Виробництво продуктів нафтоперероблення	2,18	1,13	0,33	0,30	0,20
Виробництво газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи	9,34	11,31	32,06	6,81	4,68

Джерело: побудовано автором на основі даних [13].

При цьому, основну питому вагу за обсягом залучених капітальних інвестицій серед видів економічної діяльності даного сектору посідає добування сирової нафти і газу – 85,60 % у 2020 році та 92,08% у 2024 році. Зросла за досліджуваний період також питома вага в структурі капітальних інвестицій такого виду діяльності, як надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу з 2,88% до 3,03%, тоді як питома вага

капітальних інвестицій в інші види діяльності нафтогазового сектору скоротилась.

Місце видів економічної діяльності нафтогазового сектору в економіці за обсягом капітальних інвестицій наведена в таблиці 3.

Таблиця 3. Місце видів економічної діяльності нафтогазового сектору в економіці за обсягом капітальних інвестицій, %

Показник	2020	2021	2022	2023	2024
Питома вага обсягу капітальних інвестицій в нафтогазовий сектор, %					
у обсязі капітальних інвестицій промисловості	12,78	10,13	7,68	20,21	17,03
у обсязі капітальних інвестицій по економіці	4,54	3,65	2,36	7,11	5,96
в т.ч. за окремими видами діяльності, %:					
Добування сирової нафти та природного газу					
у обсязі капітальних інвестицій промисловості	10,94	8,66	4,76	17,93	15,68
у обсязі капітальних інвестицій по економіці	3,88	3,12	1,47	6,31	5,49
Надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу					
у обсязі капітальних інвестицій промисловості	0,37	0,21	0,43	0,84	0,52
у обсязі капітальних інвестицій по економіці	0,13	0,08	0,13	0,30	0,18
Виробництво продуктів нафтоперероблення					
у обсязі капітальних інвестицій промисловості	0,28	0,11	0,03	0,06	0,03
у обсязі капітальних інвестицій по економіці	0,10	0,04	0,01	0,02	0,01
Виробництво газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи					
у обсязі капітальних інвестицій промисловості	1,19	1,15	2,46	1,38	0,80
у обсязі капітальних інвестицій по економіці	0,42	0,41	0,76	0,48	0,28

Джерело: побудовано автором на основі даних [13].

За даними таблиці 3 можна переконливо говорити, що попри наявність певних коливань в цілому за досліджуваний період питома вага обсягу капітальних інвестицій в нафтогазовий сектор зростала, як у обсязі капітальних інвестицій промисловості (на 4,25%), так і в обсязі капітальних інвестицій по економіці країни (на 1,42%). При цьому, зростання спостерігалось, в основному за двома видами економічної діяльності, що входять до складу нафтогазового сектору – добування сирової нафти та природного газу (на 4,74 у обсязі інвестицій промисловості, на 1,61% у обсязі інвестицій по економіці) та наданні допоміжних послуг в цій сфері (на 0,15% та 0,05%, відповідно). Щодо питомої ваги інших видів діяльності в обсязі

капітальних інвестицій промисловості та економіки в цілому, то за досліджуваний період мало місце її скорочення.

В структурі інвестицій 2024 року за напрямками інвестування, що по суті є частково інвестиційним потенціалом нафтогазового ринку, між видами економічної діяльності нафтогазового сектору також є певні відмінності (таблиця 4).

Таблиця 4. Структура обсягів капітальних інвестицій в нафтогазовому секторі у 2024 році за напрямками, %

Вид економічної діяльності	Напрями інвестування			
	придбання та створення нових активів	придбання активів, які були у використанні	поліпшення, вдосконалення, реконструкцію, модернізацію	капітальний ремонт
Добування сирої нафти та природного газу	83,42	0,01	8,76	7,81
Надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу	53,30	44,62	1,48	0,60
Виробництво продуктів нафтоперероблення	86,76	4,78	7,20	1,27
Виробництво газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи	72,33	0,23	24,74	2,71

Джерело: побудовано автором на основі даних [13].

Якщо говорити про спрямування обсягів капітальних інвестицій в нафтогазовому секторі, то за видом економічної діяльності добування сирої нафти та природного газу 83,42% інвестицій спрямовувалось на придбання та створення нових об'єктів, 8,76% - на поліпшення, вдосконалення, реконструкцію та модернізацію, 7,81% - на капітальний ремонт. В галузі надання допоміжних послуг у сфері добування нафти та природного газу 53,30 капітальних інвестицій спрямовувались на придбання та створення нових об'єктів, а 44,62% - на придбання активів, які були у використанні. При цьому, питома вага інвестицій на інші спрямування (поліпшення, вдосконалення, реконструкцію та модернізацію, капітальний ремонт) була за цим видом діяльності незначною. Обсяг капітальних інвестицій у виробництві продуктів нафтоперероблення також спрямовувався на придбання та створення нових об'єктів (86,76%). На поліпшення,

вдосконалення, реконструкцію та модернізацію спрямовано 7,20% обсягів капітальних інвестицій за цим видом діяльності, на придбання активів, що були в користуванні, - 4,78%. Щодо виробництва газу та розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи, то в структурі обсягів капітальних інвестицій за цим видом економічної діяльності переважають придбання та створення нових об'єктів (72,33%) та поліпшення, вдосконалення, реконструкцію та модернізацію (24,74%).

Загальні підсумки залучення інвестицій в підприємства нафтогазового сектору за 2025 рік відсутні, проте як зазначає в одному з аналітичних матеріалів Грабовський В., «2025 рік продемонстрував стійкість українського ринку надрокористування. Попри воєнні ризики, інвестори готові платити рекордні суми за нафтогазові активи» [4].

Динаміка обсягів капітальних інвестицій в нафтогазовий сектор, їхньої питомої ваги в структурі загального обсягу капітальних інвестицій промисловості та економіки в цілому свідчить, що даний сектор починає розглядатися як один із пріоритетів залучення інвестиційних ресурсів.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Таким чином, варто відзначити, що вітчизняний нафтогазовий ринок має суттєвий інвестиційний потенціал, пов'язаний із наступними чинниками:

- значною ресурсною базою, яка є фундаментом інвестиційного потенціалу у вигляді поєднання найбільших у Європі ресурсних можливостей;
- необхідністю розширення виробничих можливостей вітчизняних підприємств нафтогазового сектора з метою покрити дефіцит на ринку не за рахунок імпорту, а завдяки додатковому власному виробництву;
- технологічним запитом даних видів діяльності, пов'язаним із необхідністю впровадження інноваційних технологій видобутку (зокрема, багатостадійного гідророзриву пласта (ГРП) та похило-скерованого буріння), що потребують інвестицій;

- наявністю низки інфраструктурних та логістичних переваг газотранспортної системи України, пов'язаними із наявністю готової мережі для транспортування газу до будь-якої точки Європи, можливістю не лише видобутку, але й зберігання газу для подальшого продажу в інші країни у періоди пікових цін;
- впровадженням стимулюючої державної політики та реформ на нафтогазовому ринку;
- можливістю отримати експоненціальне зростання обсягу видобутку за умови застосування нових технологій та досягнень цифровізації на старих або складних родовищах при відносно низьких додаткових витратах;
- необхідністю створити підґрунтя для енергонезалежності не лише України, але й всієї Європи.

Перспективним напрямом подальших досліджень в цьому напрямку є зміна орієнтації нафтогазового ринку на основі попиту на товарний видобуток на управління фінансово-інвестиційними потоками з метою залучення міжнародного капіталу на його розвиток.

Література

1. Бабічев А. В., Рахматіл्लाєва К. Б. Динаміка та перспективи розвитку світового ринку природного газу. *Проблеми економіки*. 2025. № 1 (63). С.12-18. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-1-12-18> (дата звернення: 31.01.2026).
2. Білявський М. Енергетична безпека світу: ТОП-25 прогнозів на 2025 рік. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/01/01/energetychna-bezpeka-svitu-top-25-prognoziv-na-2025-rik/> (дата звернення: 31.01.2026).
3. Грабовський В. Звіт про світовий ринок газу, 1 квартал. 2025. URL: https://oil-gas.com.ua/statti/zvit_pro_svitovyi_rynok_hazu_1_kvartal_2025 (дата звернення: 31.01.2026).

4. Грабовський В. Яким був 2025 рік для нафтогазової галузі України. Підсумки року. URL: https://oil-gas.com.ua/statti/iakym_buv_2025_rik_dlia_naftohazovoi_haluzi_ukrainy (дата звернення: 31.01.2026).

5. Залізко В. Д., Кухта П. В., Михайличенко І. С. Інноваційні рішення у стимулюванні ринку нафтопродуктів України: сучасний стан та перспективи *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. с. 41-48.

6. Мазуренко В. П. Макроекономічні чинники формування інвестиційного клімату нафтогазового ринку України. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. Вип. 23. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17309478> (дата звернення: 31.01.2026).

7. Рудько Г. Ресурсний потенціал корисних копалин України: його вивчення та використання. *Надра – драйвер економічного розвитку* : матеріали Круглого столу 7-мої Міжнар. виставки машин, обладнання та технологій для гірничодобувної, вугільної та будівельної промисловості, м. Запоріжжя, 07-09 жовтня 2020. Запоріжжя, 2020. URL: https://miningworld.com.ua/www_miningworld/files/85/85c109d3-3d02-4073-9617-5dbce5dfefb3.pdf (дата звернення: 31.01.2026).

8. Михайлов В. Перспективи розвитку мінерально-сировинної бази України. *Надра – драйвер економічного розвитку* : матеріали Круглого столу 7-мої Міжнар. виставки машин, обладнання та технологій для гірничодобувної, вугільної та будівельної промисловості, м. Запоріжжя, 07-09 жовтня 2020. Запоріжжя, 2020. URL: https://miningworld.com.ua/www_miningworld/files/92/92f62f90-d3f0-4782-817a-b76bf97e85ce.pdf (дата звернення: 31.01.2026).

9. Бедик О., Бобров Є. Управління інноваційною активністю газовидобувних підприємств в умовах зміни ринкової динаміки. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023. Вип. 2 (70). С. 123-130. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-70-123-140> (дата звернення: 31.01.2026).

10. Корінний С. О. Проблеми та перспективи України в нафтогазовому комплексі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 20 (2). С. 37-41.

11. Млаабдал С. М. А. Передумови розвитку нафтовидобувної галузі національної економіки. *Механізм регулювання економіки*. 2019. Вип. 1. С. 90-99.

12. Винников Ю. Л., Харченко М. О., Рибалко М. О. Пропозиції щодо підвищення ефективності управління проєктами будівництва свердловин на нафту і газ. *Основні тенденції розвитку нафтогазової галузі – 2024*: збірник матеріалів Круглого столу, м. Полтава, 16 грудня 2024 р. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. С. 2-5.

13. Капітальні інвестиції. *Державна служба статистики України* : сайт. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.01.2026).

References

1. Babichev, A.V. and Rakhmatillaieva, K.B. (2025), “Dynamics and prospects of development of the global natural gas market”, *Problemy ekonomiky*, vol. 1, no. 63, pp. 12-18. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-1-12-18>.

2. Biliavskiy, M. (2025), “Global energy security: Top 25 forecasts for 2025”, available at: <https://armyinform.com.ua/2025/01/01/energetychna-bezpeka-svitu-top-25-prognoziv-na-2025-rik/> (Accessed 31 January 2026).

3. Hrabovskyi, V. (2025), “Report on the global gas market: first quarter”, available at: https://oil-gas.com.ua/statti/zvit_pro_svitovyi_rynok_hazu_1_kvartal_2025 (Accessed 31 January 2026).

4. Hrabovskyi, V. (2025), “What 2025 was like for the oil and gas industry of Ukraine: year results”, available at: https://oil-gas.com.ua/statti/iakym_buv_2025_rik_dlja_naftohazovoi_haluzi_ukrainy (Accessed 31 January 2026).

5. Zalizko, V.D. Kukhta, P.V. and Mykhailychenko, I.S. (2019), “Innovative solutions in stimulating the petroleum products market of Ukraine: current state and prospects”, *Prychornomorski ekonomichni studii*, vol. 41, pp. 41-48.

6. Mazurenko, V.P. (2025), “Macroeconomic factors of formation of the investment climate of the oil and gas market of Ukraine”, *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, vol. 23. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17309478>.

7. Rudko, H. (2020), “Resource potential of mineral resources of Ukraine: its study and use”, *Nadra - draiver ekonomichnoho rozvytku: zbirka materialiv Kruhloho stolu 7-oi Mizhnarodnoi vystavky mashyn, obladnannia ta tekhnolohii dlia hirnychodobuvnoi, vuhilnoi ta budivelnoi promyslovosti* [Subsoil as a driver of economic development: Conference Proceedings], Zaporizhzhia, Ukraine, 7-9 October, available at: https://miningworld.com.ua/www_miningworld/files/85/85c109d3-3d02-4073-9617-5dbce5dfefb3.pdf (Accessed 31 January 2026).

8. Mykhailov, V. (2020), “Prospects for the development of the mineral resource base of Ukraine”, *Nadra - draiver ekonomichnoho rozvytku: zbirka materialiv Kruhloho stolu 7-oi Mizhnarodnoi vystavky mashyn, obladnannia ta tekhnolohii dlia hirnychodobuvnoi, vuhilnoi ta budivelnoi promyslovosti* [Subsoil as a driver of economic development: Conference Proceedings], Zaporizhzhia, Ukraine, 7-9 October, available at: https://miningworld.com.ua/www_miningworld/files/92/92f62f90-d3f0-4782-817a-b76bf97e85ce.pdf (Accessed 31 January 2026).

9. Bedyk, O. and Bobrov, Ye. (2023), “Management of innovative activity of gas production enterprises under conditions of changing market dynamics”, *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, vol. 2, no. 70, pp. 123-130. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-70-123-140>.

10. Korinnyi, S.O. (2018), “Problems and prospects of Ukraine in the oil and gas complex”, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 20, no. 2, pp. 37-41.

11. Mlaabdal, S.M.A. (2019), “Prerequisites for the development of the oil production industry of the national economy”, *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, vol. 1, pp. 90-99.

12. Vynnykov, Yu.L. Kharchenko, M.O. and Rybalko, M.O. (2025), “Proposals for improving the efficiency of project management of oil and gas well construction”, *Osnovni tendentsii rozvytku naftohazovoi haluzi - 2024: zbirnyk materialiv Kruhloho stolu* [Main trends in the development of the oil and gas industry - 2024: Conference Proceedings], Poltava, Ukraine, 16 December, pp. 2-5.

13. State Statistics Service of Ukraine (2026), “Capital investments”, available at: <https://ukrstat.gov.ua> (Accessed 12 January 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 11.02.26

Прорецензовано / Revised: 16.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26